

Schrammel Imre keramikusművész gyűjteményes kiállítása a Szombathelyi Képtárban

■ Schrammel Imre Kossuth-díjas keramikusművésznek ez év július 9-én Szombathelyen a Képtárban megnyitott gyűjteményes kiállítása különleges és fel-emelő esemény volt. Nemcsak azért, mert egy nagyon szép, a művész egész életpályájának keresztmetszetét – 1954-től 2015-ig – bemutató gazdag tárlatot tekinthetett meg a közönség, hanem azért is, mivel a művész szülővárosára hagyja életművét. A közeljövőben itt épül majd meg a Szombathelyi Képtár földszinti részében a Schrammel-múzeum.

Schrammel Imre a magyar kerámiaművészet megújítója. A Magyar Iparművészeti Főiskolán 1957-ben végzett, ahol mesterei Borsos Miklós és Gádor István voltak. Fekete György, a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) elnöke megnyitóbeszédében kifejtette, hogy Schrammel Imre munkássága korszakalkotónak tekinthető. Schrammel volt tudniillik az első olyan keramikusművész, aki radikálisan szakított a kispasztika negédes világával. Szobrászati értékek költöztek be nála a kerámiába, művei ezáltal izgalmasakká váltak. „Az t valószínű, amilyen az anyag szeretne lenni, ha önmaga is gondolkodni tudna” – mondta beszédében Fekete György.

Schrammel Imrét már a hetvenes évek vége felé foglalkoztatni kezdte az a kérdés, hogy vajon mi történik akkor, ha az ember által megalkotott geometrikus formát egy erős külső vagy belső hatás éri. A megformázott, de még ki nem égetett porcelánalkotásokat különböző módon vetette alá roncsolásnak, a lövés és a robbantás technikájával egy új formanyelvet teremtve. A *Schrammel-napló* (2014) szombathelyi könyvbemutatóján a művész elmondta, hogy ha lassított felvételen néznénk meg a lövedék behatolását az anyagba, akkor láthatnánk, hogy miként rendeződik át a struktúrája. Először sokkal nagyobbra tágul, majd összehúzódik a végleges lőtt nyílás méretéig. Más a helyzet a robbantásnál, ott az élek sérülnek legha-

marabb, akárcsak az épületek esetében. Konklúzió: a természet az ember által megteremtett sarkításokat visszafinomítja, lágyítja és gömbölyíti. Érdekes kísérleteinek eredményeiből a képtári kiállításon is bemutatott néhányat.

Schrammel Imrét mindig is nagyon vonzotta a természet és a lét kérdése. Sokat járt ki a Rába-partra. A hordalékban különös tárgyakat sodort mindig a víz. „*Mintha elsüllyedt mítoszok, álom- és gondolatfoszlányok, az emlékezetben felbukkanó, eltűnő emlékképek zsúfolódásának össze abszurd, szürreális kompozíciókká.*”¹ Egyszer a bugaci puszta kiszáradt szikes tavának medrében madártetemet talált, amelyet az iszappal együtt kiemelt, majd azt kiegészítette. A magas hó hatására nem maradt egyéb, mint szárnyát széttárt – halála után is repülni induló – madárcontváza. A kiállításban is szerepelnek a domborművek között ilyen különleges effektusú alkotások. Ezzel a témával aztán tudatosan is elkezdett foglalkozni, többször és többféleképpen is feldolgozva. Az élet, a halál és a kettő határa – vajon van-e értelme az életnek? Nincs, az élet csak van – vallja a művész.

A Szombathelyi Képtárban kiállított alkotások között szerepel a művész *Minótauros* sorozatából is jó néhány. Bikafejű, mitologikus lényét állandó partnerével különböző összefonódott pózokban ábrázolja. Az álom és a valóság keveredik, gabalyodik össze, akárcsak az életben. A mitológiai téma mellett helyet kapnak a biblikus témák is, Keresztelő Szent János és Krisztus-torzók.

Schrammel Imre természetesen nem csak kis és közepméretű műveket alkotott élete során. Voltak óriási murális munkái is, mint például a hegyeshalmi határátkelő vámcsarnokának samottreliefje vagy a ballassagyarmati Reménysugár Gyermekegkothon terrakotta szélfogó fala. A tárlaton ezekből a monumentális alkotásokból az új Nemzeti Színház oldalhomlok-

**Schrammel Imre:
Bagoly (részlet) /
Imre Schrammel:
Owl (detail)**

[1977] *samottos
kőcserép, a teljes
méret: 90x54 cm /
stoneware with
chamotte, full size:
90x54 cm*

zatának egyik alakját csodálhatjuk meg 1:1 méretben, óriásmolinón.

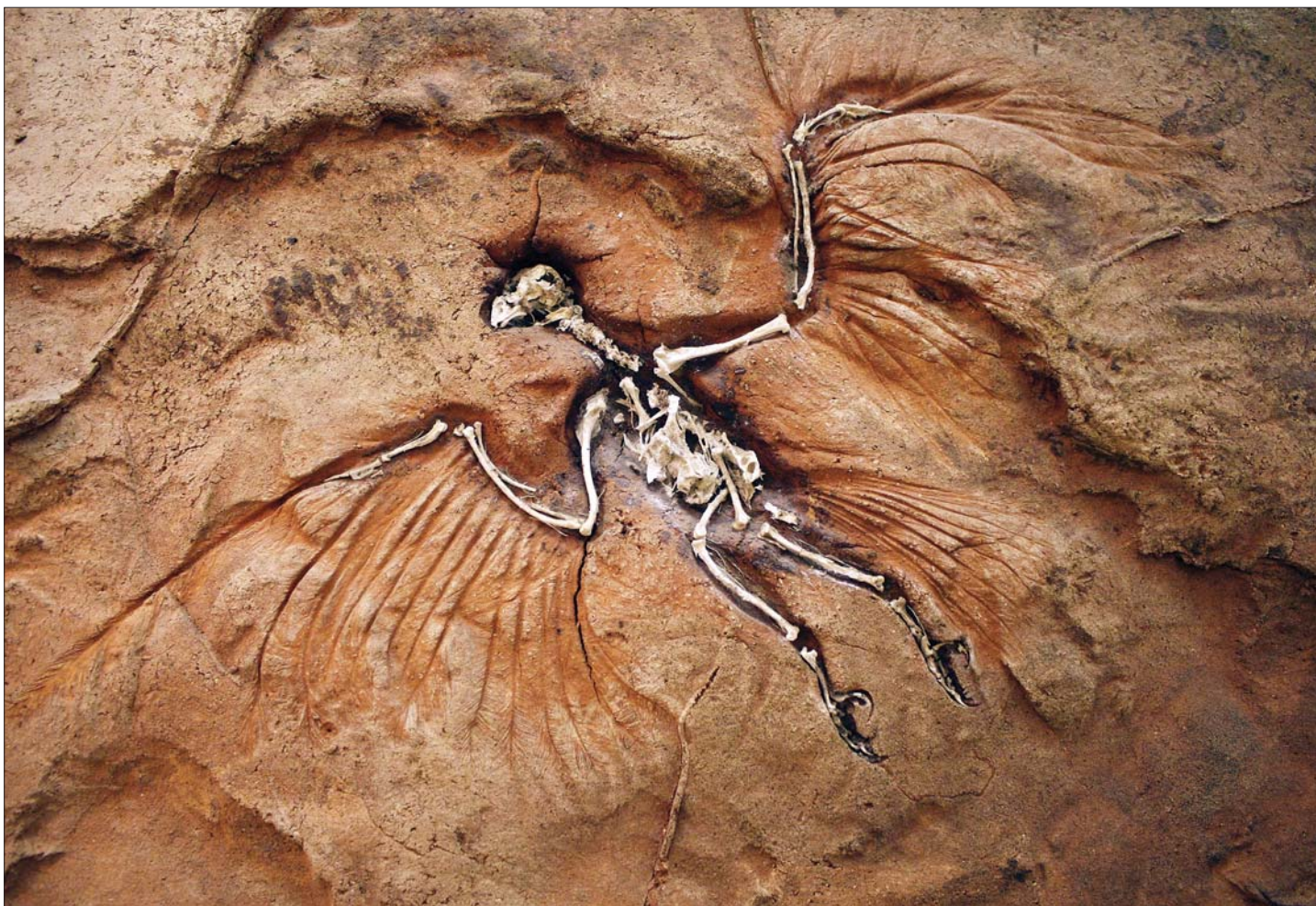
A művész életpályáját bemutató kiállításban szerepelnek még ezeken kívül kapuk – amik ugyan kifelé nyitnak a világ felé, de amik egyben beszorítanak minket, embereket a természetből egy mesterségesen megteremtett belső, épített, falakkal lehatárolt világba. Megtekinthetők még samott férfi- és női aktszobrok, valamint időskorú férfi- és női fejek samottból.

Az 1956-os események ötvenedik évfordulójára utalnak a *Mulandóság* sorozat darabjai. Itt is az elmű-

lás, a lét és az emlék kérdését feszegeti az alkotó a porladó emberalakokat bemutató domborműveiben.

Magától értetődően helyet kapott a tárlaton a Prima Primissima díj Zsolnay-eozinmázás porcelán-szobra is, melyet a világhírű Kincsem lóról mintázott Schrammel Imre, és amelynek egyik példányát 2007-ben ő maga is megkapta mint díjazott.

Legújabb munkái közé tartoznak a téglá formájú, sajátos technikával megalkotott épületkerámia-ötletek és épületplasztikai kísérletek, melyeket nagyobb épületfelületek kialakításán lehet majd alkalmazni.

Fotó: Nagy Zoltán

**Schrammel Imre: Flört /
Imre Schrammel: Flirt**
[2010]
kőcserep / stoneware
[30x23x13 cm]

Fotó: Nagy Zoltán

Schrammel Imre:
Szerelmespár II. /
Imre Schrammel:
Lovers, II
[1986]
rakuzott kerámia /
ceramics, raku
[23x28x31 cm]

Fotó: Nagy Zoltán

Természetesen a kiállításból nem hiányozhat a kilencvenes években a Herendi Porcelánmanufaktúrának tervezett porcelán *Karnevál* sorozat, melyet a gyár bocsátott a múzeum rendelkezésére. Ezeknek a figuráknak a megszületésével a nagy múlttal rendelkező manufaktúra meg tudta tartani pozícióját a világ porcelánpiacán. Erre a legjobb bizonyíték, hogy húsz év elteltével is kuriózumnak számítanak ezek a különleges, bármely ország gyűjtőinek nívómot jelentő maszkos alkotások.

Ebből a kiállításból is világosan kitűnik, hogy Schrammel Imre életműve egyedülálló. Magas szín-

vonálú, óriási mesterségbeli ismeretekkel bíró keramikus-szobrász, aki alázattal kezeli az anyagot, és kihozza belőle, amit az magában rejt, hozzáadva nem mindennapi személyiségét.

CEBULA ANNA
művészettörténész

(Schrammel Imre gyűjteményes kiállítása. Szombathelyi Képtár, Szombathely, 2015. július 9–december 17.)

Jegyzet

1. Schrammel. Bevezető tanulmány: Kernács Gabriella.
Magyar Képek Kiadó, Veszprém–Budapest, 2009, 22.

Schrammel Imre:
Hordalék Krisztus /
Imre Schrammel:
Sediment Christ

[1984]

kőcerép / stoneware
[45x69 cm]